Informatiefiche voor lesgevers

Wat?

Studenten gebruiken artificiële intelligentie (AI) steeds vaker bij studietaken zoals schrijven, samenvatten, plannen en oefenen. Medewerkers zetten AI in voor onderwijsontwerp, communicatie en ondersteuning. Daardoor verandert AI mee hoe we leren, lesgeven, evalueren en begeleiden.

AI kan inclusie versterken door drempels te verlagen en leeromgevingen toegankelijker te maken. Denk aan tekst naar spraak en spraak naar tekst, live ondertiteling, vertaling, vereenvoudiging van complexe teksten, hulp bij structuur en studieplanning, ondersteuning bij schrijven en academische taal. **Tegelijkertijd zijn er risico's**: niet iedereen heeft gelijke toegang tot kwaliteitsvolle tools of voldoende AI-vaardigheden, AI kan vooringenomen of foutieve output geven, en er zijn aandachtspunten rond privacy en datagebruik. Inclusie is dus geen automatisch gevolg van AI-gebruik, maar vraagt bewuste keuzes, duidelijke afspraken en toegankelijke implementatie.

Waarom en voor wie?

Deze infofiche is bedoeld voor **lesgevers in het hoger onderwijs** die:

- Lessen, opdrachten en evaluaties toegankelijker en inclusiever willen maken met behulp van AI
- Mogelijke drempels en ongelijkheden door AI-gebruik bij studenten willen herkennen en beperken

De fiche start met enkele facts and figures over AI-gebruik in het hoger onderwijs. Daarna volgen praktische tips om AI doelgericht en haalbaar in te zetten in lessen, opdrachten en evaluaties. De fiche bespreekt verder hoe AI

bestaande ongelijkheden kan versterken, en waar lesgevers best alert voor zijn. Tot slot vind je enkele suggesties om je verder in het onderwerp te verdiepen. AI-toepassingen evolueren echter snel. Deze fiche biedt daarom geen volledig overzicht, maar wel een momentopname van wat mogelijk is, en wat de risico's zijn op het moment van schrijven.

Facts and figures

Onderzoek uit Vlaanderen is nog beperkt, maar internationale studies geven al een duidelijk beeld van het gebruik van AI in het hoger onderwijs.

Lesgevers

Ongeveer **30 procent van de lesgevers wereldwijd gebruikt AI in hun werk**[1]. Ze zetten AI vooral in voor het samenvatten van informatie (68%) en de voorbereiding van lessen en leeractiviteiten (64%). Een kleinere groep gebruikt AI ook om studentenparticipatie of leerprestaties te analyseren (25%)[2].

Studenten

AI is sterk ingeburgerd bij studenten. In het Verenigd Koninkrijk (VK) geeft 92 procent van de studenten bijvoorbeeld aan minstens één AI-tool te gebruiken tijdens hun studies[3]. Studenten gebruiken AI vooral om moeilijke concepten te begrijpen (36%), teksten samen te vatten (34%), schrijfopdrachten uit te werken (32%), notities te verwerken (29%) en te vertalen (17%)[4].

1 (OECD, Results from TALIS 2024. The State of Teaching, 2025)
2 (OECD, Results from TALIS 2024. The State of Teaching, 2025)
3 (Freeman, 2025)
4 (Shaw, Brennan, Martin, Jason, & Fox, 2023)

Tegelijk hinkt begeleiding vaak achterop. In het VK kreeg slechts 36 procent van de studenten een vorming rond AI via de instelling, en minder dan 1 op 3 studenten voelt zich aangemoedigd om AI tijdens hun studies te gebruiken[5].

Vlaanderen

Ook in Vlaanderen maakt een meerderheid van de jongeren gebruik van AI (68%). Tegelijk heeft slechts een minderheid (13%) toegang tot betalende of meer geavanceerde tools, wat de kwaliteit van de output beïnvloedt[6].

Ongelijkheden in toegang en gebruik

Niet alle studenten kunnen AI op dezelfde manier gebruiken. Verschillen in toegang, vaardigheden en context spelen een rol en kunnen ongelijkheden versterken.

Sociaaleconomische verschillen zijn groot. In Europa heeft 97 procent van de huishoudens in de hoogste inkomensgroep breedbandinternet, tegenover 74 procent in de laagste inkomensgroep[7]. Studenten uit lagere socio-economische groepen gebruiken AI minder voor cognitief veeleisende taken, zoals bijvoorbeeld structureren, synthetiseren en revisies integreren. Een hogere sociaal-economische status (SES) hangt samen met hogere AI-geletterdheid en toegang tot betere tools[8].

Ook **gender** speelt een rol. Mannelijke studenten gebruiken AI gemiddeld vaker, met een verschil van ongeveer 14 procent[9], terwijl vrouwelijke studenten zich vaker minder zeker voelen over hun AI-vaardigheden[10].

Daarnaast zijn er drempels voor **studenten met functiebeperkingen**; bijvoorbeeld door beperkte compatibiliteit met ondersteunende technologie[11].

5 (Freeman, 2025)
6 (De Marez, Georges, Sevenhant, & Devos, 2025)
7 (OECD, 21st Century Readers. Developing Liteacy Skills in a Digital World, 2021)
8 (Freeman, 2025) (Zhang, Rice, & Wang, 2024)
9 (Freeman, 2025)
10 (Russo, et al., 2025)
11 (Zhao, Cox, & Xuanning, 2025)

AI werkt ook beter in het Engels en andere grote talen, wat een nadeel kan zijn voor studenten die vertaling, vereenvoudiging of taalondersteuning nodig hebben[12].

Inclusief AI-gebruik in je lessen, opdrachten en evaluatien

AI biedt verschillende mogelijkheden om je onderwijspraktijk te versterken. Dit hoofdstuk bundelt concrete toepassingen voor lessen, opdrachten en evaluaties, met aandacht voor inclusie en toegankelijkheid.

Als lesgever vertaal je bredere instellingskaders naar de praktijk van je lessen, opdrachten, stages en evaluaties. Je bepaalt hoe en wanneer studenten AI gebruiken, en hoe je AI zelf inzet. Daarmee heb je een directe impact op hoe toegankelijk, duidelijk en rechtvaardig dat gebruik is. De focus ligt op haalbare keuzes die je zonder veel voorkennis of extra tijd kan toepassen.

Doel

Gebruik AI op een manier die drempels verlaagt voor diverse studenten, zonder leerdoelen, beoordeling of menselijke begeleiding uit handen te geven.

12 (UNESCO, Guidance for Generative AI in Education and Research, 2023)

Tips

Bevraag toegang tot AI-gebruik

Hoe?

Gebruik aan het begin van een vak of opdracht een **korte anonieme bevraging over toegang, duidelijkheid van regels en drempels voor AI-gebruik** zoals kost, privacy, taal of toegankelijkheid. Mogelijke vragen:

- Heb je toegang tot bruikbare AI-tools indien nodig?
- Weet je wat mag in dit vak?
- Loop je vast op taal, privacy, kost of toegankelijkheid van AI-tools?

De resultaten kunnen gebruikt worden om een korte, klassikale verduidelijking te geven, niet om individuele studenten te labelen.

Waarom?

Op een laagdrempelige en eenvoudige manier **aantonen dat toegang tot, en adequaat gebruik van AI niet voor alle studenten vanzelfsprekend is**. Door dit vroeg en anoniem te bevragen, kunnen **drempels sneller geïdentificeerd** worden, en besproken worden in het opleidingsteam.

Verhoog AI-geletterdheid van studenten

Hoe?

Naast specifieke vormingen rond AI-gebruik, kunnen lesgevers op verschillende manieren kritisch en efficiënt AI-gebruik aanmoedigen tijdens de lessen.

Voorbeelden:

- Voeg een korte standaardparagraaf toe aan opdrachten waarin wordt aangegeven:
- Welke vormen van ondersteunend AI-gebruik toegestaan zijn; bijvoorbeeld taalfeedback, herformulering, samenvatten, structuurhulp
- Welke vormen niet toegestaan zijn als ze het leerdoel ondermijnen; bijvoorbeeld kernanalyse of argumentatie laten genereren als dat net het leerdoel is
- Hoe studenten AI-gebruik transparant kunnen vermelden; bijvoorbeeld door een voorbeeldzin mee te geven aan studenten
- Deel een aantal scenario's waarin AI-gebruik wordt toegelaten. Bijvoorbeeld:
    - 'Ik begrijp de opdracht niet': gebruik AI om de opdracht in eenvoudige taal uit te leggen en maak daarna een eigen plan
    - 'Ik raak niet gestart met schrijven': gebruik AI om drie mogelijke structuren te laten voorstellen en kies er één met motivatie
    - 'Ik ben niet zeker van mijn taal': gebruik AI voor taalfeedback, maar behoud eigen argumentatie en brongebruik
    - 'Ik miste de les': gebruik lesmateriaal en notities om met AI een samenvatting en lijst met open vragen te maken
- Maak "transparantie zonder straf" de norm. Vraag studenten niet enkel of ze AI gebruikten, maar ook hoe en waarom. Bijvoorbeeld:
    - Voorzie een eenvoudig invulformat over AI-gebruik bij opdrachten
    - Bespreek AI-gebruik in feedbackgesprekken
- Beloon reflectie en correct gebruik, in plaats van te focussen op detectie en/of sanctionering

Waarom?

Door duidelijk te maken wat wel en niet mag, en door concrete gebruiksscenario's te geven, krijgen meer studenten houvast om AI op een toegelaten, kritische en doelgerichte manier te gebruiken. Dat **verkleint verschillen tussen studenten met veel digitale zelfzekerheid en studenten die onzeker zijn, minder ervaring hebben of uit voorzichtigheid AI helemaal vermijden, maar daardoor ook niet profiteren van de voordelen**. Het voorkomt verder dat AI enkel geassocieerd wordt met 'slim frauderen', maar ook gezien wordt als een manier om studeren toegankelijker en efficiënter te maken.

Gebruik AI om cursusmateriaal toegankelijker te maken

Hoe?

Lesgevers kunnen op verschillende manieren hun **cursus en lesmaterialen laten analyseren door AI en tips vragen om de materialen inclusiever te maken. Enkele voorbeelden**:

- Laat instructies en opdrachten herschrijven in heldere taal
- Stel een stappenplan op om het uitvoeren van complexe opdrachten te faciliteren
- Vraag om op basis van jouw teksten en instructiemateriaal een woordenlijst met vaktermen en definities op te stellen
- Maak korte samenvattingen van de lessen of teksten, die kunnen eventueel vooraf met de studenten gedeeld worden
- Geneer vragen op verschillende niveaus die studenten met verschillen in voorkennis en achter helpen om met de leerinhoud aan de slag te gaan

Waarom?

Veel studenten lopen niet alleen vast op de inhoud, maar ook op de manier waarop opdrachten en instructies geformuleerd zijn. **Door cursusmateriaal toegankelijker te maken, verkleinen taal- en cognitieve drempels**. Studenten begrijpen sneller wat er van hen verwacht wordt en kunnen gerichter starten. Dit verlaagt de kans om af te haken door onduidelijkheid. **Het maakt leren efficiënter en inclusiever, terwijl de inhoudelijke eisen behouden blijven**.

Gebruik AI om veel voorkomende redelijke aanpassingen breder beschikbaar te maken voor iedereen

Hoe?

Waar vroeger vaak gespecialiseerde en dure software nodig was, zijn **toegankelijkheidsfuncties vandaag steeds vaker ingebouwd in programma's die breed gebruikt worden**. Daardoor kunnen redelijke aanpassingen vaker op een laagdrempelige en inclusieve manier beschikbaar worden gemaakt voor alle studenten.

Enkele voorbeelden:

- Activeer standaard **live captions (ondertitels)** in online lessen, presentaties en waar mogelijk ook opnames. Gebruik bijvoorbeeld
  - Live captions in Microsoft Teams voor online lessen en overlegmomenten
  - Live captions of ondertitels bij Powerpoint presentaties
- Chrome live captions voor audio en video
- Windows live captions op laptops en tablets van individuele studenten. Live captions verhogen toegankelijkheid, maar blijven foutgevoelig bij vakjargon, accenten of slechte audiokwaliteit.

Het is eerder een ondersteuning dan een perfecte transcriptie.

- **Controleer presentaties en documenten met ingebouwde toegankelijkheidscontrole** (bv. in PowerPoint) voor publicatie, en kijk onder meer naar:
  - Leesvolgorde
  - Contrast en leesbaarheid
  - Alternatieve tekst
  - Duidelijke titels en structuur
- **Gebruik stijlen, koppen en structuurfuncties** in Word en PowerPoint in plaats van alleen visuele opmaak. Een duidelijke structurele opbouw helpt niet alleen visueel, maar ondersteunt ook schermlezers, navigatie en overzicht voor alle studenten.
- Voeg **alternatieve tekst** toe aan afbeeldingen, schema's en grafieken met behulp van ingebouwde suggesties
  Bijvoorbeeld
  - Alt tekstfuncties in PowerPoint en Word
  - Automatische suggesties voor alt tekst in Microsoft 365
- Gebruik **ingebouwde sjablonen en opmaakfuncties** om duidelijkere opdrachten en documenten te maken. Bijvoorbeeld:
  - Sjablonen met vaste structuur in Word of PowerPoint
  - Standaardkoppen zoals doel, stappen, deadline, evaluatiecriteria
  - Tabellen of kaders voor overzicht van verwachtingen

  Een consistente opmaak en structuur maakt het voor studenten makkelijker om snel te zien wat verwacht wordt en welke informatie essentieel is.
- **Wijs studenten erop dat ze volgende toegankelijkheidsfuncties kunnen gebruiken**
  - **Tekst naar spraak** functies voor studiemateriaal en instructies.

Bijvoorbeeld: Voorlezen en Immersive Reader in Microsoft tools, voorleesfuncties in Edge of andere browsers, voorlezen op toestel via Windows, macOS, iPadOS of Android

- Ingebouwde **dicteerfuncties** voor schrijven en noteren
  Bijvoorbeeld: Dicteren in Microsoft Word, Dictation op Windows, macOS, iOS of Android en Spraaktypen in Google Docs
- Ingebouwde **lees en vertaalondersteuning** in browsers en office tools
  Bijvoorbeeld: Immersive Reader met vertaalopties, vertaalfuncties in Word of Edge of pagina vertaling in browsers zoals Chrome of Edge
- **Spellings en grammaticacontrole**. Bijvoorbeeld: Editor in Word, spelling en grammaticacontrole in Google Docs, browser gebaseerde spellingcontrole bij online opdrachten
- Ingebouwde **focus en leesmodi** om cognitieve belasting te verlagen. Bijvoorbeeld: leesweergave in browsers, focusmodus in Word, meldingen dempen via focusinstellingen op laptop of tablet, volledig schermweergave tijdens lezen of schrijven.

Waarom?

Door ingebouwde toegankelijkheidsfuncties standaard te gebruiken en zichtbaar te maken, worden **drempels rond taal, horen, lezen, schrijven, concentratie en structuur verlaagd voor een brede groep studenten**. Ondersteuning wordt minder afhankelijk van formele aanvragen of voorkennis en in plaats daarvan breed en laagdrempelig ingezet.

Gebruik AI voor differentiatie en formatieve ondersteuning, niet voor automatische beoordeling

Hoe?

Omwille van bias blijven **menselijke beoordeling en interpretatie noodzakelijk bij het evalueren van opdrachten en examens, geven van feedback en maken van voorspellingen over wie hogere risico's heeft op uitval**. AI kan wel op andere manieren gebruikt worden om evaluatie, feedback en remediëring te ondersteunen. **Laat AI helpen bij**:

- Varianten van oefen- en examenvragen maken op hetzelfde leerdoel met verschillende moeilijkheid
- Vragen laten screenen op onnodige talige complexiteit, wanneer taal niet het leerdoel is.
- Formatieve quizvragen genereren voor les of zelfstudie
- Een checklist maken voor zelfevaluatie voor studenten op basis van je lesinhoud of opdracht
- Voorbeeldantwoorden op verschillende kwaliteitsniveaus genereren. Bijvoorbeeld een zwak, voldoende en sterk antwoord op hetzelfde type vraag
- Feedbacksjablonen genereren, die later gepersonaliseerd worden
- Feedbackformuleringen in heldere taal herschrijven. Dit kan helpen om feedback begrijpelijker te maken, zonder de inhoudelijke beoordeling te wijzigen.
- Criteria of rubrics studentvriendelijk herformuleren, zodat studenten beter begrijpen waarop ze beoordeeld worden, zonder de criteria zelf te veranderen.
- Remediëringsoefeningen maken voor vaak voorkomende misverstanden na een toets

Waarom?

Lesgevers winnen tijd bij de voorbereiding **en kunnen studenten gerichter ondersteunen**, zonder de risico's van ondoorzichtige AI-beoordeling te vergroten. AI kan ingezet worden om extra oefenkansen te creëren, duidelijkere feedback te geven en gerichtere remediëring te voorzien. Dit helpt om ondersteuning sneller en beter te differentiëren, waardoor meer studenten kansen krijgen om bij te sturen en te groeien.

Inspiratie

Onderstaande voorbeelden tonen hoe lesgevers AI inzetten in onderwijspraktijken die aansluiten bij de tips in dit hoofdstuk. Het zijn geen kant en klare modellen, maar voorbeelden die laten zien hoe AI gebruikt kan worden om studenten beter te begeleiden, AI-geletterdheid te versterken, materiaal toegankelijker te maken en opdrachten didactisch te herdenken.

University of Sussex: AI in seminaries als begeleide leer-partner met reflectie en duidelijke grenzen

Professor Gabriella Cagliesi beschrijft hoe zij een aangepaste, gesloten ChatGPT-omgeving inzet in haar lessen. Ze laadt eigen lesmateriaal op in de gesloten omgeving, definieert rollen voor de AI-machine (zoals coach, teamlid, advocaat van de duivel of simulatie) en laat studenten tijdens de les in groep met de tool werken. Na elke activiteit reflecteren studenten aan de hand van een vragen lijst over de rol van AI. Professor Cagliesi gebruikt AI verder om samenvattingen en studiegidsen van haar lesmateriaal te maken.

Wat werkt goed?

- Het gebruik van AI leidt tot grotere betrokkenheid van de studenten
- De simulatie-oefeningen en visualisaties die via AI gegenereerd worden helpen studenten om complexe begrippen beter te begrijpen
- Door AI niet enkel als hulpmiddel buiten de les te gebruiken, maar het te integreren in de lessen, duidelijk te begrenzen en reflectie aan te moedigen verhoogt de AI-geletterdheid van studenten. Dit helpt hen om kritischer en efficiënter met AI om te gaan

Wat zijn beperkingen?

- AI werd voorlopig enkel ingezet tijdens de lessen. Studenten zouden nog meer voordelen uit de toepassingen kunnen halen als ze ook aangemoedigd werden om ook voor de lessen via AI met het lesmateriaal aan de slag te gaan
- Het kost tijd om AI op een efficiënte manier in de lessen in te bouwen. Het ontwerpen van de AI rollen tijdens de oefeningen, het afbakenen van AI-gebruik en feedback op geven op de reflectieverslagen vragen best veel inspanningen

Wat kunnen lesgevers hieruit meenemen?

AI wordt inclusiever en didactisch sterker wanneer het niet als los hulpmiddel gebruikt wordt, maar in afgebakende leeractiviteiten wordt ingebed met een duidelijk doel, duidelijke grenzen en ruimte voor reflectie. Dat helpt ook studenten die minder ervaring hebben met AI of minder goed weten hoe ze AI zinvol kunnen gebruiken.

Meer informatie: **blogs.sussex.ac.uk**

KU Leuven (Faculteit Rechtsgeleerdheid en Criminologische Wetenschappen) Toolbox voor docenten en onderwijsteams rond GenAI en schrijfopdrachten

De faculteit ontwikkelde een toolbox voor onderwijsteams over generatieve AI en schrijfopdrachten als evaluatievorm. De toolbox vertrekt van twee scenario's: GenAI vermijden en verantwoord gebruik toestaan. Het bevat concrete tips voor communicatie, transparantie, reflectie, herontwerp van opdrachten en het opsporen van AI gebruik in schrijfopdrachten. De toolbox benoemt ook toegankelijkheids- en toegangsvragen, zoals betalende tools, beperkte internettoegang, compatibiliteit en geblokkeerde tools.

Wat werkt goed?

De toolbox helpt lesgevers om keuzes te maken rond AI-gebruik op basis van leerdoelen, in plaats van automatisch te vervallen in het volledig verbieden of volledig toelaten. De toolbox geeft concrete voorbeeldformuleringen voor wat wel en niet mag per opdrachtfase, en benadrukt transparantie, procesdocumentatie en reflectie als onderdeel van verantwoord gebruik. Het bevat ook voorbeelden van AI-geïntegreerde leeractiviteiten, zoals AI-antwoorden kritisch evalueren, prompts verbeteren, AI als advocaat van de duivel gebruiken, of AI inzetten voor taalfeedback en brainstormen.

Wat zijn beperkingen?

De toolbox is een hulpmiddel dat inspeelt op de huidige mogelijkheden en noden van docenten en studenten. Het erkent dat AI snel verandert en dat actualisering nodig is. Het is ook nodig om een vertaalslag naar vak, opdracht en studentengroep te maken.

Wat kunnen lesgevers hieruit meenemen?

De toolbox toont aan hoe lesgevers per leerdoel en per opdrachtfase expliciet kunnen bepalen waar en hoe AI-gebruik de leerdoelen ondersteunt en waar het

deze ondermijnt. Transparantie en procesreflectie kunnen daarbij deel worden van de didactiek, in plaats van enkel een controlemechanisme.

Meer informatie: **Toolbox_FRC_GenAI-en-schrijfopdracht.pdf**

Uitdagingen en aandachtspunten bij AI en inclusie

AI-tools en toepassingen bieden kansen, maar brengen ook risico's mee. Voor lesgevers liggen de belangrijkste aandachtspunten niet zozeer in wat AI kan, maar in hoe studenten er in de praktijk mee omgaan binnen jouw onderwijscontext.

Ongelijke uitgangsposities tussen studenten

Niet alle studenten hebben dezelfde toegang tot AI of dezelfde vaardigheden om ermee te werken. Studenten uit lagere socio-economische groepen hebben minder toegang tot kwalitatieve tools. Ook studenten die minder digitaal vaardig zijn of minder ervaring hebben met AI, halen er minder voordeel uit. Waar de ene student AI strategisch inzet, gebruikt een andere het nauwelijks of inefficiënt. Dit kan leiden tot merkbare verschillen in de kwaliteit van werk en studieresultaten.

Wat kan je als lesgever doen?

- Maak **verwachtingen** rond AI-gebruik **expliciet en concreet**
- Voorzie korte klassikale momenten waarin je **toont hoe AI zinvol kan worden ingezet** voor de specifieke opdracht.
- Voorzie korte **ondersteuning of voorbeelden bij nieuwe opdrachten**
- Controleer of studenten de opdracht **ook kunnen uitvoeren met gratis tools en beperkte AI-ervaring**.

Risico op bias in AI-output

AI-systemen presteren niet voor alle studenten even goed. Output is vaak sterker in het Engels en kan stereotypen of dominante perspectieven reproduceren. **Studenten die in een andere taal werken of afwijken van de norm krijgen daardoor soms minder bruikbare ondersteuning**. Ook AI die je zelf gebruikt voor lesmateriaal of feedback kan **impliciet uitgaan van een "gemiddelde" student**.

Wat kan je als lesgever doen?

- Gebruik AI-output niet blind voor feedback, evaluatie of genereren van voorbeelden of casestudies
- **Controleer** lesmateriaal, voorbeelden en feedback **op taalgebruik**, **aannames en stereotypering**
- **Voorzie alternatieven of extra ondersteuning** voor studenten die AI minder goed kunnen gebruiken door taal of profiel. Geef bijvoorbeeld extra houvast via stappenplannen of korte toelichting in de les, voorzie voorbeeldprompts, toon hoe de opdracht zonder AI kan aangepakt worden
- Maak bias en beperkingen van AI expliciet bespreekbaar in je vak

Kritiekloos gebruik en afhankelijkheid

Niet alle studenten gebruiken AI op een kritische of doelgerichte manier. **Studenten met minder voorkennis, academische vaardigheden of taalvaardigheid lopen meer risico om AI-output over te nemen zonder die goed te begrijpen**. Voor hen kan AI het leerproces eerder vervangen dan ondersteunen, wat hun ontwikkeling afremt. Ook wanneer je als lesgever AI gebruikt voor **feedback**, bestaat het risico dat die **minder goed aansluit bij studenten die extra ondersteuning nodig hebben**.

Wat kan je als lesgever doen?

- **Ontwerp opdrachten die inzicht en redenering zichtbaar maken**, niet enkel het eindproduct
- Vraag studenten expliciet om keuzes en gebruik van AI toe te lichten
- Integreer **korte reflecties** over hoe **AI** hen heeft geholpen of beperkt
- **Gebruik AI zelf enkel als ondersteuning** en stem feedback af op het niveau en de noden van diverse studenten systematisch benadeeld te worden.

Spanningen rond evaluatie en eerlijkheid.

AI verandert wat je precies evalueert. Wanneer studenten AI gebruiken, wordt het moeilijker om het eindproduct los te zien van het proces. **Studenten met meer ervaring, betere tools of meer ondersteuning kunnen sterkere outputs genereren, zonder dat dit altijd hun eigen leerproces weerspiegelt**. Dit kan **studenten benadelen die meer tijd nodig hebben, minder ondersteuning hebben of bewuster omgaan met AI**.

Daarnaast kan ook het eigen gebruik van AI door lesgevers bij evaluatie leiden tot onbedoelde verschillen, bijvoorbeeld wanneer feedback of beoordeling niet consistent is of minder goed aansluit bij diverse studentprofielen.

Wat kan je als lesgever doen?

- Herbekijk wat je wil evalueren en maak onderscheid tussen proces, product en gebruik van AI
- **Evalueer niet alleen het eindproduct, maar ook het proces of de redenering erachter**.

- **Combineer evaluatievormen**, bijvoorbeeld beoordeel het (schriftelijk) product en vraag om een mondelinge toelichting
- Wees **terughoudend met AI in beoordeling** en gebruik AI niet als automatische beoordelaar van studentwerk.
- Toets regelmatig of je evaluatievormen geen groepen studenten systematisch benadelen

Privacy en verantwoord gebruik

AI-tools verwerken ingevoerde data, maar studenten en lesgevers zijn zich daar niet altijd van bewust. Vooral **studenten die minder ervaring hebben met AI of digitale risico's, delen sneller persoonsgegevens, stage-informatie of andere gevoelige data**. Ook opdrachten of eigen gebruik van AI door lesgevers kunnen onbedoeld aanzetten tot het delen van vertrouwelijke informatie.

Wat kan je als lesgever doen?

- Formuleer opdrachten zo dat **werken met fictieve of geanonimiseerde gegevens volstaat**
- Maak expliciet welke informatie studenten niet mogen invoeren in AI-tools
- **Gebruik zelf geen studentwerk, evaluaties of persoonsgegevens in open AI-systemen**
- Verwijs naar en volg de richtlijnen van je instelling rond privacy en AI
- **Bespreek** met studenten **waarom** privacy bij AI-gebruik belangrijk is en welke risico's er zijn

Onduidelijkheid en extra drempels

De snelle opkomst van AI zorgt voor nieuwe verwachtingen, maar niet altijd voor duidelijke kaders. **Studenten krijgen vaak verschillende signalen van verschillende lesgevers**. Dit leidt tot onzekerheid, vooral bij studenten die minder vertrouwd zijn met AI, minder zelfzeker zijn of al meer drempels ervaren. Vage of inconsistente richtlijnen verhogen de cognitieve belasting en kunnen studenten afremmen.

Wat kan je als lesgever doen?

- Formuleer **duidelijke en consistente richtlijnen** over AI-gebruik binnen je vak
- **Houd verwachtingen eenvoudig** en vermijd tegenstrijdige of impliciete regels
- Maak AI-gebruik geen extra vereiste zonder voldoende ondersteuning
- **Sluit waar mogelijk aan bij afspraken op opleidings- of instellingsniveau**
- Check of studenten je verwachtingen begrijpen, zeker bij nieuwe of complexe opdrachten

Goed om te weten

Wil je graag **meer weten over** wat **AI** is, welke mogelijkheden het biedt in het hoger onderwijs en welke risico's er zijn?

- Bekijk deze korte video AI Literacy: **Webinar 1 - Segment 1 - AI, what is it?**
- Lees dit artikel waarin een masterstudent uit legt hoe ze AI gebruikt ter ondersteuning van haar studie als neurodivergente student: **AI: Empowering Inclusive Education - Artificial intelligence**

Wil je inspiratie bij het kiezen van AI-tools die kunnen helpen om inclusie te versterken?

- Lees de SIHO Leidraad rond AI en inclusie voor een gedetailleerd overzicht
- Bekijk het filmpje op de SIHO website waarin een aantal AI-tools worden besproken
- Weet dat er al veel AI-functionaliteiten, die drempels tot hoger onderwijs kunnen verlagen, ingebed zijn in bestaande platformen waar instellingen waarschijnlijk al licenties voor hebben (bv. Microsoft 365, Teams, leerplatformen). Nieuwe tools zijn vaak niet nodig.

Referenties

De Marez, L., Georges, A., Sevenhant, R., & Devos, E. (2025). Digimeter 2024. Digitale trends in Vlaanderen. **https://www.imec.be/sites/default/files/2025-03/imec.digimeter-2024-rapport.pdf**

Digisprong, K., & Kenniscentrum Data & Maatschappij. (2023). Visietekst. Verantwoord Ai in the Vlaamse onderwijs. Een collaboratief proces van ontwikkeling tot gebruik. Brussel: Departement Onderwijs en Vorming.

EU. (2016). General Data Protection Regulation. **https://gdpr.eu/European Union**

EU. (2019). EU Green Deal. **https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en: European Unio**n.

EU. (2022). Ethical Guidelines on the Use of Artificial Intelligence (AI) and Data in Teaching and Learning for Educators. Luxemburg: European Union.

EU. (2024). The EU AI Act. **https://artificialintelligenceact.eu/ai-act-explorer**/: European Union.

European Commission. (2021). Digital Education Action Plan 2021-2027. Unlocking Europe's Digital Potential. **https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/actions**: European Commission.

Freeman, J. (2025). Student Generative AI Survey 2025. HEPI Policy Note 61. Oxford: Higher Education Policy Institute.

Garzón, J., Patiño, E., & Marulanda, C. (2025). Systematic Review of Artificial Intelligence in Education: Trends, Benefits, and Challenges. Multimodal Technologies and Interaction.

Khan, H. (2021). Types of AI. Hanoi: University of Science and Technology.

KU Leuven. (2025). Verantwoord gebruik van generatieve artificiële intelligentie.

https://www.kuleuven.be/genai: KU Leuven.

Melo-López, V.-A., Basantes-Andrade, A., Gudiño-Mejía, C.-B., & Hernández-Martínez, E. (2025). The Impact of Artificial Intelligence on Inclusive Education: A Systematic Review. Education Sciences.

Møgelvang, A., Bjelland, C., Grassini, S., & Ludvigsen, K. (2024). Gender Differences in the Use of Generative ArtificialIntelligence Chatbots in Higher Education: Characteristics. Education Science.

OECD. (2019). Artificial Intelligence in Society. **https://www.oecd.org/en/publications/artificial-intelligence-in-society_eedfee77-en.html: OECD**.

OECD. (2021). 21st Century Readers. Developing Liteacy Skills in a Digital World. Parijs: OECD.

OECD. (2022). Measuring the Environmental Impacts of Artificial Intelligence Compute and Applications. The AI Footprint. **https://www.oecd.org/en/publications/measuring-the-environmental-impacts-of-artificial-intelligence-compute-and-applications_7babf571-en.html: OECD**.

OECD. (2024). The Potential Impact of Artificial Intelligence on Equity and Inclusion in Education. Parijs: OECD.

OECD. (2025). Leveraging Artificial Intelligence to Support Students with Special Education Needs. **https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/09/leveraging-artificial-intelligence-to-support-students-with-special-education-needs_ebc80fc8/1e3dffa9-en.pdf?utm_source=chatgpt.com: OECD**.

OECD. (2025). Results from TALIS 2024. The State of Teaching. Parijs: OECD.

Ravsjel, D., Kerzic, D., Tomazevic, N., Umek, L., Brezovar, N., Lahad, N. A., & al, e. (2025). Higher Education Students' Perceptions of ChatGPT: A Global Study of Early Reactions. **https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371%2Fjournal.pone.0315011: PLOS One**.

Russo, C., Romano, L., Clemente, D., Lacovone, L., Gladwin, T. E., & Panno, A. (2025). Gender differences in artificial intelligence: the role of artificial intelligence anxiety. Frontiers Psychology.

Shaw, C., Brennan, D., Martin, S., Jason, N., & Fox, K. a. (2023). GenAI in Higher Education: Fall 2023 Update. Time for Class Study. **https://tytonpartners.com/app/uploads/2023/10/GenAI-IN-HIGHER-EDUCATION-FALL-2023-UPDATE-TIME-FOR-CLASS-STUDY.pdf: Tyton**.

UCLL. (2025). GenAi in UCLL. GenAI in UCLL: UCLL Hogeschool.

UN. (2006). Convention on the Rights of Persons with Disabilities. **https://www.internationaldisabilityalliance.org/resources/convention-rights-persons-disabilities: United Nations**.

UNESCO. (2019). Bejing Consensus on Artificial Intelligence in Education. Parijs: UNESCO.

UNESCO. (2021). AI and Education. Guidance for Policy-makers. Parijs: UNESCO.

UNESCO. (2021). Recommendation on the Ethics of Artificial Intelligence. Parijs: UNESCO.

UNESCO. (2023). Guidance for Generative AI in Education and Research. Parijs: UNESCO.

Vlaamse minister van Economie Innovatie Werk Sociale Economie en Landbouw. (2024). Vlaams Beleidsplan Artificiële Intelligentie 2024-2028. Onderzoeksprogramma AI-Werkjaar 2024. Bisnota aan de Vlaamse Regering. **https://www.flandersai.be/en/beleidsplan-artificiele-intelligentie: Vlaamse Regering**.

Vlaamse Regering. (2007). Protocol tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waals Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeen-schapscommissie ten gunste .

https://codex.vlaanderen.be/portals/codex/documenten/1021259.html?utm_source=chatgpt.com: Vlaamse Regering.

Vlaamse Regering. (2008). Decreet houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid. **https://codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1017082.html: Vlaamse Regering**.

VUB. (2025). Verantwoord gebruik van generatieve AI: Richtlijnen voor studenten. **https://www.vub.be/sites/default/files/2025-02/2025_Reglementen_Gebruik_van_Generatieve_AI_NL_ENG.pdf: Vrije Universiteit Brussel.**

Whittaker, M., Alper, M., Bennett, C. L., Hendren, S., Kaziunas, L., Mills, . . . Myers West, S. (2019). Disability, Bias, and AI. AINow.

Yang, K., Raković, M., Gašević, D., & Chen, G. (2025). Does the Prompt-Based Large Language Model Recognize Students' Demographics and Introduce Bias in Essay Scoring? Conference Paper. Artificial Intelligence in Education (AIED).

Zhang, C., Rice, R. E., & Wang, L. (2024). College Students' Literacy, ChatGPT Activities, Educational Outcomes and Trust from a Digital Divide Perspective. New Media & Society.

Zhao, X., Cox, A. X., & Xuanning, C. (2025). The Use of Generative AI by Students with Disabilities in Higher Education. The Internet and Higher Education.